

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ГО «МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ
ОСВІТИ І НАУКИ»

ВГО «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Кафедра практики англійської
мови та методики викладання

Кафедра іноземної та
української філології

Факультет
іноземної філології

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти та молодих вчених

Рівне, 20 травня 2024 року

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

МИХАЛЬЧУК Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступники головного редактора:

БІГУНОВ Дмитро Олександрович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет);

ІВАШКЕВИЧ Ернест Едуардович – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет)

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

ПАВЕЛКІВ Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, академік Академії наук Вищої школи України, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету;

НІКОЛАЙЧУК Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан філологічного факультету (Рівненський державний гуманітарний університет);

КОВАЛЬЧУК Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

ГЕРАСИМЧУК Галина Андріївна – кандидат технічних наук, доцент, декан факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету

БІГУНОВА Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови та методики викладання Рівненського державного гуманітарного університету;

ГУБІНА Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет);

КАЛІНІЧЕНКО Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

МАРТИНЮК Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет)

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищ. освіти та молодих вчених, м. Рівне, 20 трав. 2024 р. Рівне, 2024. 181, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 7 від 26.06.2024 р.).

До збірника увійшли матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених «Актуальні проблеми сучасної іноземної філології», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

Відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, відсутність плагіату і коректність висновків, правильність цитування наукових джерел і посилання на них несе автор і науковий керівник. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ І МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Алиєва А. Д., Бурачук Х. В.	7
Лексико-семантичні особливості вивчення англійської термінології з агрономії	
Васейко К. В.	10
General Characteristics of Idioms	
Лавринюк Т. Є.	13
Англіцизми та американізми у тік ток контенті українських блогерів архітекторів. Їх поділ та причини поширення	
Наконечна К. О.	18
The Structure of the Linguocultural Concepts of “Time” and “Space”	
Новосадюк А. В.	21
Неологічні одиниці у сфері інформаційних технологій	

СЕКЦІЯ 2. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В АСПЕКТІ СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Білоус Т. М., Єфимчук А. А.	23
Intercultural Competence as a Developmental Phenomenon	
Василіскін В. В.	26
Interkulturelle fremdsprachliche Kommunikation und das Internet	
Гречко О. Б.	29
Literature Review: Enhancing EFL Students’ Cultural Awareness through Sitcoms	
Міщук Б. А.	33
European Development in Education	
Подерня В. С., Безкоровайна О. В.	35
Культурні стереотипи та їх вплив на міжкультурну комунікацію	
Схабюк А. О.	39
Міжкультурна комунікація в у мовах глобалізації	

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Кікець Д. І.	43
Improving Translation with Computer Technologies: Transforming Linguistic Communication	
Купира Б. В.	45
The Influence of Artificial Intelligence on Automated Translation: Progress, Hurdles, and Future Outlook	
Самчук Т. В.	47
Принцип метонімії в перекладі	

СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА, ПСИХОЛІНГВІСТИКИ І СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Балух С.	50
Актуальні проблеми сучасної психології: тенденції, виклики та перспективи	
Боліщук К. В.	52
Принцип гуманізму у методах психології та соціології	
Бортник Н. В.	55
Вплив соціальних мереж на особистість: аналіз та дослідження	
Годун Г. В.	57
Механізми формування стереотипів та упереджень	
Какоріна М.	60
Розвиток у молоді мотивації до навчання	
Ковальчук С.	62
Психологічні особливості адаптації учнів молодших класів з інтелектуальними порушеннями	
Левіцька М.	65
Кримінальна психологія: дослідження злочинності та психологічні аспекти	
Матвійчук М. В.	71
Професійне вигорання: причини, наслідки та шляхи подолання	
Оздемір О. В.	74
Емоційний інтелект як один із ключових факторів формування професійної компетентності студентів-філологів	
Пасічник І. С.	78
Вплив соціальних мереж на міжособистісні стосунки та психологічне здоров'я	
Сидорук В.	82
Причини конфліктів у студентській групі	
Тарасенко С. О.	86
Роль стереотипів у формуванні етнічної самосвідомості	
Цукор Т.	90
Сучасні дослідження когнітивної психології	

СЕКЦІЯ 5. НОВІТНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Андрощук Г. І.	93
Challenges and Solutions in Assessing Learner Autonomy in the English Classroom	
Бичишина Д. О.	96
Інтеграція мультимедійних засобів у процес навчання іноземних мов	
Большакова Д. А.	98
The Cultural Approach of Teaching English in Contemporary Secondary Schools	
Борис А. С.	101
The Concept of Errors in Foreign Language Learning	
Воропай А. В.	103
Використання online ресурсів для вивчення іноземної мови	

Дараш М. М.	106
Educational Activity and Its Two Subsystems	
Демковець О. С.	110
The Value and a Place of Sound Equipment in Teaching a Foreign Language	
Демченко А. П.	112
The Ways of Teaching a Monologue at Secondary School	
Демчук Ю. С.	114
Інтерактивне навчання на уроках іноземної мови учнів початкової школи	
Дем'янчук І.А., Середюк Л. А.	117
Роль ігрових освітніх технологій у навчанні іноземним мовам	
Дорошко І. О.	121
The Usage of Multimedia Technologies at the English Lessons in a Secondary School	
Костюк І. О.	124
The Impact of Teacher Presence on Student Engagement	
Коваль Д. В.	127
The Role of Perception in EFL Studying	
Коротка А. О.	130
Second Language Acquisition Theories	
Кривда С. І.	132
Навчання лексики на уроці німецької мови як іноземної	
Крушинський М. В.	134
Tasks with a Cultural Orientation for Pupils at Primary School	
Кудря О. М.	137
The Problem of Managing Pupils' English Language Classroom and the Levels of Knowledge	
Леоновець О. О., Гронь Л.В.	139
Teaching Middle School Students Monologue Speech at English Lessons	
Мац Д. В.	141
The Tendencies of Communicative Method of Teaching a Foreign Language According to Community Perception Standards	
Мельничук Д. В.	144
Rolle von Übungen und Aufgaben für einen kommunikativ orientierten Deutschunterricht	
Міщук З. Д.	147
Ukrainian System of Teaching a Foreign Language	
Панчук С. А., Гронь Л.В.	150
Teaching Foreign Language Grammar to Young Learners	
Пацалай М. А.	153
Вивчення лексики з використанням CHATGPT	
Прадош В. В.	155
A Variety of Information and Communication Technology Tools and Their Applicability in the Educational Process	

Рибак Д. В.	158
The Problem of Intensification of Oral English Language Speech in ELT Classroom	
Сова Я. В.	161
Song as a Type of Authentic Material	
Соловей І. О.	163
The Brief History of the Concept of Learner's Autonomy	
Студенко О. І.	165
Інноваційні технології та методи у вивченні іноземних мов	
Трушевська О. О., Юшак В. М.	168
Інноваційні методи навчання англійської мови з використанням цифрових інструментів у базовій школі	
Фордзюн М. І.	171
Modern English Lesson, Its Main Characteristics	
Циганков С. С.	174
Використання інтерактивних мультимедійних засобів для покращення ефективності навчання іноземних мов	
Шматко І. В.	177
Effective Approaches and Methods for Teaching English Young Learners: Introduction into This Problem	
Яковець А. В.	180
Promoting Learner Autonomy through Task-Based Lesson Planning	

Світлана Тарасенко

*Міжнародний економіко – гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне*

(Науковий керівник – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики викладання РДГУ Михальчук Н.О.)

РОЛЬ СТЕРЕОТИПІВ У ФОРМУВАННІ ЕТНІЧНОЇ САМОСВІДОМОСТІ

В основі етнічної самосвідомості людини лежить прагнення співвідносити себе з представниками певної групи, спільноти й тим самим відтворювати елементи її культури, традицій, мови, дотримуватися певних соціальних норм і правил поведінки. За допомогою стереотипів, які сформувались історично, відбувається процес міжетнічної взаємодії представників різних етнічних спільнот, а оскільки Українська держава є поліетнічною, зростає актуальність дослідження особливостей формування, засвоєння та передачі стереотипів, які в майбутньому можуть визначати характер і спрямованість соціальної взаємодії та уникнення міжетнічних конфліктів.

Мета статті полягає в з'ясуванні особливостей етнічних стереотипів у самосвідомості українців. Для цього потрібно розв'язати низку завдань:

- означити основні теоретичні підходи до вивчення стереотипів;
- виокремити основні різновиди етностереотипів українців;
- з'ясувати, які основні причини формування, розповсюдження й закріплення в самосвідомості індивідів етностереотипів;
- виокремити основні функції етнічних стереотипів у сучасному соціумі.

Дослідження цієї проблематики знайшло своє відображення в працях фахівців із різних галузей знання. Основні теоретичні засади дослідження поняття стереотипу зробили такі вчені, як У. Ліпман, А. Теджфел, Г. Тард, та інші, у працях яких розглядаються сутність і причини виникнення стереотипів, їх види та соціальні функції.

Дослідження питань стереотипів у вітчизняній науці пов'язано з іменами І. Борейчук, Р. Лавлінського, В. Роєнко, які розглядали основні фактори й процеси існування та функціонування соціальних стереотипів, і М. Ларченко, Н. Паніної, Є. Головахи, Т. Федотової, котрі акцентували увагу на ролі етнічних стереотипів як факторів національної самосвідомості.

Поняття «соціальний стереотип» уперше застосував американський журналіст і соціолог У. Ліпман у своїй роботі «Суспільна думка» (1922 р.) та визначив його як «упорядкований, схематичний, детермінований культурою образ світу, що склався у свідомості індивіда, який активно впливає на сприйняття людей та подій» (Lippman, 1992).

Представники когнітивного підходу (Д. Тейлор, С. Фіске, Д. Макі й інші) стверджують, що люди довіряють стереотипам, тому що не можуть розглядати групу як унікальне утворення з позицій окремого індивіда, тому довіряють стереотипам, що вже існують і містять необхідну інформацію.

Прихильники теорій, які роблять акцент на індивідуальних особливостях особистості (Т. Адорно, Д. Левінсон), говорять про те, що стереотипи можуть бути подолані не домінуючою культурою, а зміною поглядів особистості.

Якщо говорити про вітчизняні дослідження, то варто звернути увагу, що Р. Лавлінський відстоює думку про те, що для того, щоб стереотипи існували й зберігалися, не обов'язково потрібні комунікативні взаємодії між людьми, які є об'єктами стереотипу, тут головну роль може відігравати процес стигматизації та вербальна його передача з покоління в покоління (Lavlinsky, 2011).

Н. Паніна звертає увагу на те, що однією з умов переходу до відкритого демократичного суспільства є саме формування прагнення до зближення між представниками різних етнічних культур, у яких, відповідно, сформувалися певні стереотипні картини світу, та, навпаки, позиціонування інших національностей і етнічностей як «чужих», може призвести до ксенофобії й до повернення тоталітарних принципів суспільної організації (Panina, 2005).

Звичайно, коли йдеться про етнічну самосвідомість, яка складається історично, не варто забувати, що процес стереотипізації накладає на неї значний відбиток, адже дає уявлення про той чи інший етнос.

На думку британського психолога А. Теджфела, етнічні стереотипи виконують важливу соціальну функцію: або згуртовують етнічну групу, або пояснюють поведінку щодо інших етнічних спільнот (Ларченко, 2011).

Етнічні стереотипи відображають наше знання про світ, про людей довкола, й можна стверджувати, що існує, як мінімум, два їх види:

- автостереотипи, виникнення яких пов'язане з розвитком етнічної самосвідомості – думки, судження, оцінки, які стосуються власної етнічної спільноти, що відображаються в конкретний історичний період і можуть сформуватися стихійно. Оскільки суспільний прогрес ніколи не стоїть на місці, вони можуть утрачати свою актуальність;
- гетеростереотипи – сукупність атрибутивних ознак щодо інших культур, які можуть не мати нічого спільного з дійсністю й використовуватися для маніпуляції свідомістю з метою викривлення громадської думки.

Етнічні стереотипи як регулятори самосвідомості можуть виконувати різні функції. Зокрема, комунікативну, яка полягає в здійсненні культурних контактів між представниками різних етнічних спільнот на умовах уже усталених уявлень один про одного.

До прикладу, пізнавальна функція вкорінюються в повсякденне знання людей, де можуть функціонувати як основне або другорядне знання про певну категорію населення, що не належить до первинної групи. Також міжетнічні стереотипи можуть виконувати функцію ретранслятора передачі досвіду наступним поколінням із метою забезпечення їх усталеними уявленнями про певні групи людей, котрі не є носіями культурних традицій у межах однієї групи.

Захисна функція етнічних стереотипів проявляється в прагненні відобразити набутий досвід у процесі соціалізації індивіда за допомогою фіксації елементів етнічної культури. Етнічні стереотипи можуть виконувати також евристичну функцію, адже через їх вивчення можна пояснювати сучасні комунікативні процеси між представниками різних етнічних культур на основі досвіду, що вже склався в минулому й сьогодні перетворився в стереотипні уявлення.

С. Сердюк говорить про те, що стереотипи також виконують функцію зміцнення та захисту позитивної етнічної ідентичності. Адже в основі будь-яких міжетнічних відносин діють механізми виховання родових етнокультурних цінностей, які підкріплюються відповідними психологічними установками з метою збереження етнічної цілісності спільноти (Сердюк, 2001).

Дослідження формування та розвитку етнічних стереотипів насамперед потрібне для того, щоб виявити основні механізми регуляції міжетнічних відносин. Із практичного погляду, на теренах пострадянського простору актуальною залишається проблема нейтралізації негативних наслідків стереотипізації й упередженості в ставленні до окремо взятих етнічних утворень.

ЛІТЕРАТУРА:

Ларченко М. Л. Етнічні стереотипи та їх вплив на рівень національної толерантності. *Вісник НТУУ “КПІ”. Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць*. 2011. № 4 (12). С. 55–61. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/4156>

Сердюк С. В. Функції етнічних стереотипів та їхня роль у формуванні етнічної ідентичності. *Наукові записки Національного університету Києво-Могилянської академії*. 2001. Том 19. Теорія та історія культури. С. 10-14.

Lavlinsky R. O. (2011). Processes of formation and functioning of a stereotype in consciousness. *Scientific Notes of the Taurida National University named after V. I. Vernadsky. Series: “Philosophy. Culturology. Political science. Sociology.”* Vol. 24 (63). No. 3 - 4. pp. 204-210.

Lippman, U. (1992). *Public opinion*. New York: Routledge. 427 p.

Panina, N. (2005). Factors of national identity, tolerance, xenophobia and anti-Semitism in modern Ukraine. *Sociology: Theory, Methods, Marketing*. No. 4. P. 27-29.